

НАУЧНАТА ДЕЙНОСТ НА ИНСТИТУТА ЗА ЛИТЕРАТУРА ПРЕЗ 1977 г.

През 1977 г. научноизследователската работа в Института за литература при Българската академия на науките продължи да се развива в три основни направления: история на литературното развитие; теоретико-методологически въпроси на литературата и литературния процес; сравнително литературознание, закономерности в развитието на европейските литератури. И в трите направления бяха завършени или продължи разработването на запланиваните колективни или индивидуални теми. Успоредно с това Институтът и неговите сътрудници участваха в редица научни сесии, в симпозиуми и конференции в чужбина, в дейността на висшите учебни заведения, както и в работата на редица издателства, на радиото и телевизията, на периодичния печат.

През годината излезе постановлението на Политбюро на ЦК на БКП за развитието на българистиката, което постави пред Института ред отговорни задачи, сред които особено трябва да отбележим написването на фундаментални трудове в областта на българската литературна история. Все по-голямо значение придобиват научните изследвания на старата българска литература, разкриването на специфичния ѝ характер и значението ѝ в културното развитие на средновековна Европа и преди всичко на славянските страни. Не по-малко значение се отдава и на изследванията на новата българска литература — от XVIII, XIX и XX в. — за разкриване на специфичното ѝ място в европейското литературно развитие, за своеобразието на българския литературен процес, за вътрешната му динамика, извела с творчеството на Смирненски и Вапцаров нашата литература за около един век в първите редици на европейските литератури.

Постановлението за развитието на българистиката не ни свари неподготвени, то дойде, за да акцентува върху основните наши задачи, за да степенува нашите изследвания и да съсредоточи усилията ни върху колективни трудове с фундаментално значение както за нашата страна, така и за нейния международен научен и културен престиж. Още преди няколко години в Института за литература започна работата по написва-

нето и издаването на тритомен речник на българската литература, на история на съвременната българска литература, на тритомна Кирило-Методиевска енциклопедия, както и подготовката за нова, многотомна история на цялото българско литературно развитие. В работата върху тия трудни, но важни и отговорни издания бе ангажиран целият колектив на Института. Никога досега нашият Институт не си е поставял едновременно толкова големи и разностранни задачи, толкова амбициозни и с национално значение цели, които подлагат на изпитание както неговия авторитет, така и престижа на всеки от нас, които подлагат на проверка нашата ерудиция и научна компетентност, нашата настойчивост и трудолюбие, нашата експедитивност и организационна готовност. И ако в едно или друго отношение сме проявили слабости, те се дължат до голяма степен на натрупаните в миналото инертност, трудна приспособимост към новите задачи и нови методологически решения, самоизолиране и затваряне в съвсем тесни и често пъти второстепенни или незначителни научни проблеми, недоверието към колективния научен труд, липсата на широки перспективи и в резултат на всичко това понижено творческо самочувствие.

Първият том на „Речник на българската литература“ излезе от печат през миналата година, а току-що видяхме отпечатан и втория том. Наистина работата по написването и редактирането на втория том бе приключена през миналата година, но отпечатването, коригирането и окончателната ревизия погълнаха през настоящата година много енергия и време на редколегиата и преди всичко на др. Дочо Леков и др. Елена Цветанова. За да предадем в печатницата третия том на Речника, ни предстои да напишем още около 200 статии добавки и допълнения. Краткият срок налага още по-голяма експедитивност от авторите и още по-добра организация от страна на редколегиата. Не се съмняваме, че работата ще бъде завършена в определения ден, без това да стане за сметка на качеството и изчерпателността на статиите.

Приключена бе и работата по написването на история на съвременната българска литература (от Девети септември до наши дни). През тази година бе изработена библиографията и бяха редактирани всички очерци и томът вече е комплектуван за издаване за печат. Значителен резерв за съкращаване сроковете за реализация на нашите трудове с редактирането. Сегашната практика е да се изчаква окончателното написване и формиране на труда, приемането му от Научния съвет и чак след това да се пристъпва към редактирането му. По-рационално ще бъде редакционната колегия да се избира още когато се взема решение за съставянето на един или друг сборник и тя да носи отговорност за разпределението на материалите по автори, за сроците им написване. Редакторите да започват редактирането на отделните студии и статии веднага след постъпването им, за да съкратим сроковете на редактирането до разумната граница от един-два месеца. Редакторите не винаги се намесват решително за подобряване качеството на ръкописите, редки са случаите да се върне ръкописът на автора с указания за допълнителна работа и в същото редактирането се свежда до прочитането на материалите и до отделни съкращения или стилистични поправки. За да не се промъкват противоречия и разночтения и за да се уеднаквят и повишат изискванията, всички редактори трябва да изчитат всички статии и след обсъждането им всеки да пристъпи към конкретната редакторска работа върху своя дял.

Най-отговорната работа на Института за литература през 1977 г. бе подготовката на първия том на Кирило-Методиевската енциклопедия. Дело с изключително национално и международно значение, тя ангажира усилията на всички специалисти в областта на старата българска литература. Амбицията на авторския и редакторския колектив е да разкрие задълбочено и обхване в широта многостранната проблематика на старата българска литература от нейния „Златен век“, изпълнявала в продължение на векове и ролята на класическа литература на всички славяни. Затова в проекта са включени и специалисти от институтите по история и по български език, от Софийския университет и други висши учебни заведения. Това естествено затруднява работата и усложнява организацията, с която изцяло се е заел нашият Институт. Ще са необходими много по-големи творчески и организационни усилия, за да предадем — редактиран и комплектуван напълно — първия том на енциклопедията през май 1978 г.

И през 1977 г. продължи усилената работа по подготовката на многотомната история на българската литература. Значителен тласък за ускоряване на работата ще даде международната конференция по периодизацията на многотомната история,

която Институтът планира да проведе през ноември 1978 г. По проблематиката на конференцията бяха проведени няколко съвещания със завеждащ секциите, тя бе обсъждана и на заседание на Научния съвет. На четирите секции в Института бе възложено да уточнят окончателно тематиката в своята област и да определят индивидуалните или колективни докладчици.

Основната подготвителна работа по многотомната история през настоящата година се развиваше в специално формираните временни проблемни групи. През месец юни приключи работата си проблемната група „Методологически проблеми на българската литературна история“ с ръководител ст. н. с. Боян Ничев. В продължение на повече от две години бяха написани и докладвани пред методологическия семинар, организиран със съдействието на партийната организация в Института редица студии и проучвания, в чието обсъждане взе участие целият колектив на Института. Някои от тях бяха публикувани в „Литературна мисъл“ и предизвикаха жив интерес и оживено се коментираха. Предстои до края на януари 1978 г. да се представят докладите и някои от изказванията и да се подготви един сборник, в който са поканени да участват и шестима специалисти от чужбина.

Сродна по проблематика бе проблемната група „Критика на съвременните буржоазни теоретико-литературни и естетически концепции. Буржоазни течения в литературознанието“ с ръководител проф. Ат. Натеv, която работи в договорно сътрудничество с Института за световна литература към Академията на науките на Съветския съюз. Успешно приключи работата си ръководената от проф. Г. Димов проблемна група „Формиране на световната социалистическа литература“, която — съвместно с Унгарската академия на науките подготви специален сборник. Отделянето на специалистите по руска и съветска литература в самостоятелен институт и повторното им връщане в Института за литература разстрои работата на проблемната група „Общото и особеното в литературата на социалистическите страни“ с ръководител проф. В. Колески. В областта на сравнителното литературознание бе и проблемната група „Българо-румънски литературни връзки през XIX в.“ (ръководител ст. н. с. Илия Конев), която изчерпа задачата си, като състави, редактира и подготви за печат сборник с изследвания на наши и румънски специалисти. В тази група участваха освен научни сътрудници от секцията за стара и възрожденска литература и специалисти извън шатния състав на Института.

Най-активни бяха проблемните групи към двете литературно-исторически секции и преди всичко групата „Творчески анкети“. Нейният ръководител н. с. Иван Сарандев успя да ангажира участниците в групата в

ефективна работа, за което спомогнаха и редовните обсъждания на завършените вече анкети. През 1977 г. бяха довършени, редактирани (тук редакцията се върши оперативно) и предадени за печат анкетите с Ал. Геров (автор К. Янева), с Андрей Гуляшки (автор К. Бъклова), с Илия Волен (автор Р. Дамянова). Освен това в секцията вече са обсъдени и приети за печат анкетите с Добри Жотев (автор К. Янева) и с Гьончо Белев (автор Хр. Йорданов). Предадени са за обсъждане в секцията анкетите с Г. Караславов (автор Ст. Коларов) и с Т. Траянов (автор В. Балабанова). С изработените седем анкети проблемната група изпълни почти двойно плана си за 1977 г. (той предвижда четири анкети). В по-нататъшната си дейност групата трябва да обмисли още по-прецизно списъка на авторите, които предстои да бъдат анкетирани, като се ръководи преди всичко от значението им за развитието на нашата литература.

През 1977 г. се активизира и работата на проблемната група „Литературният процес, отражен в периодичния печат“ с ръководител ст. н. с. Елка Константинова. Бяха привлечени нови сътрудници, главно от Шуменския педагогически институт, преодолян бе периодът на методологическа и организационна неизбистреност, характерен за 1976 г. В групата бяха обсъдени изследванията на четири периодични издания: „Периодическо списание на Българското книжовно дружество“ (автор С. Белева), сп. „Денница“ (автор Р. Арнаудова), сп. „Лъча“ и в. „Знаме“ (автор К. Бъклова). В резултат на плодотворните обсъждания се изясниха съдността и значението на съвременния литературоведски поглед върху периодичните издания от миналото с оглед написването на многотомна история на българската литература. Готови за обсъждане са още изследвания за списанията „Наука“, „Развитие“, „Искра“, „Ново време“, „Летописи“, „Звезда“, „Дело“, „Утро“, както и за вестниците „Свирка“ и „Клепало“.

Вече завършва работата си проблемната група „Възникване и развитие на жанровете през Възраждането“ с ръководител ст. н. с. Цв. Унджиева. Постъпили са за обсъждане статии и изследванията на Р. Димчева, К. Топалов, К. Протохристова, Ю. Николова, М. Беновска, Л. Боева, К. Дамянова и са започнали обсъжданията в групата и в секцията.

Проблемната група „Проучване на неразработени етапи и проблеми на българската литература от Освобождението до наши дни“ с ръководител ст. н. с. М. Цанева приключи успешно работата си.

Във връзка с подготовката на многотомна история бе създадена и проблемната група „Летопис на Българското възраждане“ с ръководител ст. н. с. Д. Леков. Специфичната проблематика изисква огромна събирателска работа, в която са включени и студенти от Софийския и Пловдивския универ-

ситет. Предвидените за 1977 г. задачи бяха изпълнени.

Амбициозният замисъл за многотомна история на българската литература очевидно не може да бъде реализиран само със щатните сътрудници на Института за литература. Институтът и неговите секции трябва да се превърнат в организационни средища, които да обединят и насочват научните усилия на всички литературно-исторически кадри в страната. В това отношение вече имаме първите резултати в работата на някои от проблемните групи. Трябва да признаем обаче, че нашата организаторска работа невинаги съответствува на отговорните и разностранни задачи, както и на равнището на научноизследователската ни работа. По една инерция от миналото всички очакваме от висококвалифицирания специалист да бъде само автор на индивидуални научни трудове, затова малцина са склонни да „пиелят“ време и енергия в организаторска научна дейност. Слабо се използват в това отношение и филолозите-специалисти. Една от най-важните ни предстоящи задачи е да обмислим още веднъж организационните задължения на всеки от нас, на секциите и Института, да издигнем равнището на организаторската работа, да я направим по-ефективна и експедитивна.

Необходимо е да започне подготвителната работа за многотомната история и в областта на библиографията, на сводния каталог на ръкописите и архивите на българските писатели. Институтът разполага с огромен библиографски материал, който се ползва от всички литературни работници в страната, от дипломанти и специалисти. Неговото състояние и подредба обаче не са пригодени за нуждите на една съвременна литературна история, а не отговарят и на най-новите изисквания на научната информатика. В този сектор сега работят само двама души и въпреки тяхната доказана компетентност и любов към работата не е възможно библиографията ни да се пруструи по проблеми. Ръководството на Института възнамерява да формира специална група, която в продължение на няколко години ще трябва да трансформира нашата литературоведска библиография на нови принципи, подчинени напълно на изискванията на многотомната история. Паралелно с това трябва да се извърши и описанието на всички литературни архиви и да се създадат картотеки, които да ползват пълноценно авторите на бъдещата многотомна история. За тази цел трябва да се потърси помощта на сътрудниците и ръководството на ЦДИА и Националния литературен музей.

Когато говорим за подготовката на многотомната история, не може да не отбележим, че все още не е започнала работа в такива важни области като взаимоотношенията между литературата и другите изкуства в тяхното историческо развитие, както и връз-

ките, влиянията и типологическите паралели между нашата литературна история и другите европейски литератури. Тъкмо тук ще бъде полезна активната помощ на секцията по сравнително литературознание.

Без да имат пряка връзка с подготвителната работа върху многотомната история, но като колективни трудове, които ангажират усилията на целия колектив на Института, тук ще споменем и научните сесии и сборници в чест на бележити литературни годишнини. През 1977 г. бе окончателно комплетиран и редактиран сборникът „Сто години от Освобождението на България“, в който участвуват и чуждестранни специалисти, както и сборниците „Димитър Полянов“ (по случай сто години от рождението му) и сборникът в чест на 80-годишнината на акад. Г. Цанев. Институтът организира научни сесии за Елин Пелин и Асен Разцветников, за Петко Славейков и П. К. Яворов. Бяха комплектувани и предадени за печат сборник в чест на стогодишнината на Елин Пелин и сборник с нови изследвания за Захари Стоянов. Ръководството на Института изтъква активната и ползотворна работа в организиране на научните сесии и подготовката на сборниците на другарите Стоян Илиев, Милена Цанева, Никола Георгиев, Радосвет Коларов и Искра Панова, Христо Йорданов, Дочо Леков и Соня Баева. Годишнините и чествуванията обаче нарастват като лавина, сесиите трябва да се повтарят и в други селища и тази работа отнема много време и енергия, като ни отклонява от важните научни проекти с национално значение. Ръководството на Института е на мнение да се издават само сборници, които разглеждат делото на един или друг писател от съвременен литературоведски гледище и които действително представляват нова дума в литературната наука. В сесиите трябва да се ангажират все по-смело и литературни извън шата на Института, а в организаторската работа да се включват много по-активно работниците в литературните музеи.

В личните научни планове на сътрудниците на Института за литература през 1977 г. влизат извънредно широк кръг от проблеми. Повечето от тях третира българското литературно развитие и творчеството на отделни автори от ранното Средновековие до наши дни. В някои от тях се изследват особеностите на един или друг жанр, на определена историческа епоха, разглеждат се някои проблеми на поетиката (предимно в исторически план) или по-общо на естетиката, засягат се връзките на нашата литература с други литератури. Повечето от сътрудниците на Института и през изминалата година работиха настойчиво и с чувство за отговорност и успеха да завършат в срок започваните от тях трудове: акад. П. Динеков („Българската литература през XI—XII в.“), проф. Б. Ангелов („Руско-южнославянски връзки. Михаил митрополит

Коласийски“), Кл. Иванова („Опис на балканските кирилски ръкописи от сбирката на Погодин“), Р. Дамянова (анкета с Илия Волен); ст. н. с. Кр. Кулумджиев („Общото и особеното в развитието на българската и съветската проза“), н. с. К. Бъклова (анкета с Андрей Гуляшки и статии за сп. „Лъча“ и в. „Знаме“), н. с. Хр. Йорданов (анкета с Г. Белев); акад. Ем. Георгиев („Епопея на освободителната борба на българския народ в славянските литератури“ и редица статии и студии), проф. В. Колевски („За литературата на социалистическия реализъм“ и „Съветската култура и развитието на духовния живот в България“), ст. н. с. В. Смоховска („Историята на българската литература в общославянски контекст“), проф. Хр. Дудевски („Българо-украинско-руски литературни взаимоотношения 1918—1940“ и др.).

Срокът за завършването на редица изследвания продължава и през следващата година, затова, без да отчитаме крайните резултати, отбелязваме, че през 1977 г. са изпълнили предвиденото за годината и продължават работата си ст. н. с. Д. Леков („Летопис на Българското възрождение“), н. с. Св. Николова („Изследвания на Кирило-Методиевото дело“), н. с. Ст. Таринска („Възникване и развитие на фейлетона в българската литература през втората половина на XIX в.“), проф. Ст. Каролев („Петко Славейков — поетика и стил“), ст. н. с. М. Цанева („Монография за Иван Вазов“), проф. Е. Каранфилов („Душевността на нашия народ в историческото развитие на българската литература“), ст. н. с. I ст. Т. Жечев („Проблеми на съвременната българска литература в контекста на общоевропейското литературно развитие“), н. с. С. Беляева („Аспекти на художественото време в съвременната българска проза“), ст. н. с. Тр. Кулумджиев (монография за Димитър Димов), н. с. Ив. Сарандев (монография за Йордан Йовков), Й. Василев (анкета с В. Петров), ст. н. с. Ел. Константинова („Проблеми на съвременната българска литература в контекста на общоевропейското литературно развитие“), н. с. Ст. Илиев („Българският символизъм“), н. с. Р. Коларов („Из поетиката на Елин Пелин“), ст. н. с. Б. Ничев („Съвременният български роман“), н. с. В. Малеева („Влиянието на съветската литература върху българската критико-реалистична литература след Октомврийската революция“), П. Велчев („Испанската гражданска война в българската поезия от 30-те и 40-те години“ и анкета със Сл. Красински) и др.

Както се вижда от приведените данни, значителна част от запланиваните в Института за литература научни изследвания през 1977 г. е изпълнена. В същото време обаче някои теми са останали незавършени, което задължава техните автори да положат през следващата година много по-големи усилия, за да компенсират изоставането. Една от причините да не бъдат завършени в определе-

ния срок някои задачи — покрай отклоняването на вниманието по второстепенни аспекти — е неизяснената представа за характера на бъдещата работа, за документалния и литературен материал, който трябва да се обработи, за границите и обема на научния текст. Вследствие на това сроковете на някои изследвания са нереални и трябва да се иска тяхното продължаване. Още при избора на темите за бъдещите изследвания трябва да се извърши сериозна подготовка на работата, а в плана да се отбелязват не само темата, но и източниците, които ще се обработят, проблемите, които ще се развият основно, както и евентуалната работа, която ще бъде извършена през всяко тримесечие и приблизителния обем на целия труд. При планирането трябва да се има пред вид, че крайният срок включва и обсъждането на труда в секцията, проблемната група или Научния съвет. В по-голямата си част индивидуалните планови проблеми имат пряка връзка с общите задачи на Института. За да се избегне в отделни случаи отвлечането на вниманието по второстепенни и несъществени теми, при съставянето на плана за 1978 г. ръководството на Института възнамерява съвместно с ръководителите на секциите да изработи списък на проблематиката, която има пряка връзка с подготвяната на многотомната история, и да възлага на отделните сътрудници и особено на филолозите-специалисти едни или други теми и задачи. Естествено ще се стараем те да бъдат съобразени с интересите и предпочитанията на всеки от нас.

През изминалата година бяха издадени редица книги, публикувани студии и статии, чиито автори са членове на нашия колектив. Нека отбележим само по-важните от тях. През 1977 г. излязоха от печат т. III и IV от поредицата „Старобългарска литература“, съдържащи редица важни изследвания върху творчеството на българските писатели от Средновековието. Започна да излиза и новата поредица „Литературна история“, която в тематично обединени сборници представя редица нови документални материали и изследвания върху развитието на българската литература.

В областта на старобългарската литература бяха отпечатани книгите на акад. П. Диневков „При изворите на българската култура“, на акад. Ем. Георгиев „Литературата на Втората българска държава. Ч.I. Литературата на XIII в.“, на проф. Б. Ангелов „Кирил и Методий — славянски и български просветители“ и „Из историята на старобългарската и възрожденската литература“. Бяха публикувани и редица студии и статии: акад. П. Диневков, Значение Изборника Симеона-Сватослава 1073 г. в развитието българской литературы. В: Изборник Сватослава. Сборник статей, М., 1977; проф. Б. Ангелов, Похвала царю Симеону. В: Изборник Свя-

тослава. Сборник статей, М., 1977; проф. Б. Ангелов, Слово за четенето на книгите, Лит. мисъл, 1977, кн.8; проф. Б. Ангелов, Повествователни съчинения за Иван Рилски в старобългарската литература, Език и литература, 1977, кн.1; Кл. Иванова, Цикъл великопостных хомилии в Гомиларе Михановича. В: Труды ИДРЛ, т.XXXIII; Кл. Иванова, Об уточнении датировки некоторых рукописей. В: Археографический ежегодник, М., 1977, и редица други.

На проблемите на възрожденската българска литература са посветени книгите на ст. н. с. Цв. Унджиева „Ботев — Петюфи“ и на ст. н. с. Д. Левков „Любен Каравелов“. В тази научна област са публикувани и много статии, от които ще отбележим тези на ст. н. с. Цв. Унджиева, Хр. Ботев — преводач. В: Русско-българские фольклорные и литературные связи, Л., 1977; ст. н. с. Цв. Унджиева, Христо Ботев и народната песен. В: Българската литература и народното творчество, С., 1977; ст. н. с. С. Баева, П. Р. Славейков и русские просветители Капранзин и Крылов. В: Русско-българские фольклорные и литературные связи, Л., 1977; ст. н. с. Д. Левков, Ролята на атрибуцията за изясняване на идейно-творческите позиции на българските писатели през Възраждането, Лит. мисъл, 1977, кн.2; ст. н. с. Д. Левков, Фолклорът и поезията на първия български революционен поет. В: Българската литература и народното творчество, С., 1977.

Основни проблеми на българската литература от Освобождението до наши дни се разработват в книгите на акад. Г. Цанев „Историческият роман в българската литература“, на проф. Ефрем Каранфилов „Юноши“, „Сред живота, сред народа“, на ст. н. с. Здравко Петров „Критика и критики“ и „Тръбачът“, на ст. н. с. Кръстьо Кулумджиев „Критика и литературен живот“, както и в книгите на ст. н. с. Елка Константинова „Георги Караславов“ и „Наблюдения върху литературното развитие“, на н. с. Иван Сарандев „Пенчо Славейков“. Естетически и литературно-критически възгледи, на проф. Атанас Натев „Залежи в познатото“, на н. с. Сабина Беляева „Преображенията на героя в българската литература“. В тази научна област в различни сборници и списания са отпечатани десетки студии и статии.

Редица важни въпроси на сравнителното литературознание, както и на връзките на българската литература с другите европейски литератури са разглеждани в книгите на акад. Е. Георгиев „Епопея на освободителната борба на българския народ в славянските литератури“ и на проф. В. Колески „За литературата на социалистическия реализъм“ и „Един е лозунгът“. Съветската култура и развитието на духовния живот в България, н. с. Весела Малеева „Русия и българската художествена литература“, проф. Дудевски „Съветската литература в Бълга-

рия". Тази проблематика се третира и в много студии и статии. Като пример ще отбележим статиите на акад. Е. Георгиев, Славянските литератури и общоевропейското литературно развитие през XVIII в., Лит. мисъл, 1977, кн. 4, и на проф. В. Колески: Съветската култура — школа, пример и вдъхновение, Съвременник, 1977, кн. 4; Октомврийската революция и развитието на българската литература, Ново време, 1977, кн. 9; Ленинските принципи в българската литература 20-ых годов. В: Ленин и марксистската критика за рубежом, М., 1977.

Сътрудниците на Института развива също така огромна дейност по популяризирането на литературните знания чрез сътрудничеството си в периодичния печат, радиото и телевизията, чрез лекции и доклади в дружество „Г. Кирков“, чрез участие в различни научни сесии, симпозиуми и чествувания и т. н. Мнозина от нас участваха в преподавателската работа на Софийския университет, на университетите във В. Търново и Пловдив, на Шуменския педагогически институт, подпомагаха дейността на Националния литературен музей (предстои да се сключи договор за съвместна работа) и на различни издателства („Наука и изкуство“, на Националния съвет на Отечествения фронт, „Народна просвета“, „Български писател“ — с което имаме и специален договор за съвместна работа). Обемът на тази необходима и полезна, но все пак допълнителна за задачите на Института дейност е извънредно голям и в отделни случаи тя отклоняваше вниманието от изпълнението на същинските ни задачи.

Разнообразни бяха и формите на международния живот на Института. Под формата на научна интеграция в плана на Института са включени важни съвместни задачи с литературни институти в Съветския съюз и другите социалистически страни. Институтът ни е свързан с общи задачи с двата основни съветски института по литературознаване — Института за световна литература „Максим Горки“ в Москва и Института за руска литература в Ленинград. Трябва да отбележим, че в резултат на съвместните усилия на нашия Институт и Института по руска литература през изтеклата година излезе един двутомен сборник по българоруски литературни и фолклорни отношения. С Института по световна литература осъществяваме общата задача „Борба срещу буржоанната идеология в областта на литературознаването и естетиката“. С Института по славяноведение и балканистика подготвяме общ Симпозиум по проблемите на съвременната белетристика, чиято подготовка протича нормално. Институтът има план за съвместна работа и сътрудничество със Словацката академия на науките, както и определени творчески връзки със съответните институти на Унгарската академия

на науките, на академичните на науките в ГДР, Румъния и др.

Важна задача на Института е подготовката на млади научни работници както за нуждите на самия Институт, така и за други ведомства, които се нуждаят от литературни специалисти с висока квалификация. В момента в Института има 5 аспиранти, чиято подготовка протича нормално. Ликвидирано бе изоставането на редовни аспиранти с изтекъл срок. Някои от тях защитиха дисертациите си през изминалата година (Сабина Беляева, Христина Балабанова), пред обявяване на процедура за защита е и Людмила Григорова. Много по-сложен е въпросът с т. нар. свободна аспирантура. Зачестиха и очевидно ще стават все повече и повече заявления за защита на дисертации по тази система. Реална е опасността по този начин да се промъкнат и случайни автори на дисертации, както и да получат път към защита ръкописи, несъответстващи на изискванията. Затова трябва да се увеличи изискателността на секциите не само към представяните за защита работи, но и към ръкописите, с които се кандидатствуват за зачисляване. Това е толкова по-наложително, като имаме пред вид, че практически секциите се оказват най-сериозният филтър, инстанцията, която дава най-конкретна и професионално най-отговорна преценка на разглежданите работи. Институтът за литература е в състояние да поеме подготовката на значително повече аспиранти и в редица други литературни области. В правилника за аспирантурата обаче съществува задължението да осигурим работа на всички завършили аспирантура, дори независимо от това, дали са представили или не своите дисертации. Смятаме, че и други ведомства в страната (висшите учебни заведения, издателствата, Министерството на просветата и др.) имат нужда от висококвалифицирани специалисти, затова настояваме да се отмени задължението на обучаващия институт да осигурява работа на завършващите аспиранти.

В Института за литература работят специалисти от различни области и различни поколения. Новите и сложни задачи, които сме си поставили, и стремим да ги решаваме комплексно налагат да се укрепи Институтът с нови кадрови пополнения. Секцията за сравнително литературознаване трябва постепенно да се разширява със специалисти по някои западноевропейски литератури и особено със специалисти по древните и съвременните източни литератури.

През 1978 г. и до края на петилетката пред нашия Институт стоят извънредно важни и сложни за изпълнение задачи, които произтичат от постановлението за развитие на българистиката; от необходимостта да бъде завършена до 1981 г. Кирило-Методиевската енциклопедия, както и от амбициозния проект за създаване на многоголяма

История на българската литература (предстои ни да проведем симпозиум за нейната периодизация). Тези задачи налагат мобилизиране силите на целия Институт и на всеки един от нас, целево насочване на научните ни изследвания, още по-строга организация на работата в секциите и проблемните групи, по-големи усилия от страна на ръководството за включване в работата на Института на

специалисти от други научни ведомства, активизиране на работата в някои нови и слабо развити области (литературни архиви, проблемна библиография, литературата и другите изкуства и др.). Не се съмняваме, че всеки от нас съзнава големите отговорности, които ни предстоят, и ще положи всички усилия, за да бъде максимално полезен за общата дейност на Института за литература.